

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมในปัจจุบันนี้เป็นสังคมแห่งเทคโนโลยีที่กำลังแทรกซึมอยู่ทุกย่างก้าวของชีวิต และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ความพยายามในการดำรงสภาพและเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีก้าวไปอย่างไม่หยุดยั้ง ซึ่งเป็นการท้าทายที่ยิ่งใหญ่ สำหรับระบบการศึกษา การศึกษาในระบบเพียงลำพังไม่สามารถจะครอบคลุมความท้าทายนี้ได้ อย่างทั่วถึง การรู้หนังสือและการศึกษาต่อเนื่องจะต้องได้รับการส่งเสริมซึ่งโดยแท้จริงแล้วเป็นการเติมเต็ม และเป็นการทำให้อะบบการศึกษาในระบบสมบูรณ์ยิ่งขึ้นด้วยการเพิ่มความรู้และทักษะต่างๆ ให้กับประชาชน เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ และมีความสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ ความจำเป็นที่ผันแปรและความสนใจของกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายด้วยการจัดโปรแกรมที่มุ่งเน้นแต่ความเข้าใจทางทฤษฎีเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องสร้างความมั่นใจด้วยการเพิ่มความรู้ด้านทักษะ การจัดการศึกษาในประเทศไทยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต รวมทั้งสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 5) เพื่อเป็นการให้ความรู้ด้านทักษะใหม่ๆ และเทคนิคแก่ผู้ใช้แรงงาน ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำชุมชน ชาวบ้าน นักธุรกิจและนักวางแผน เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถปรับตัวและองค์กรของตนให้ได้ในขณะที่ยังคงกำลังเจริญเติบโต

วิชิต นันทสุวรรณ (2541, หน้า 22,26) ให้ความเห็นว่า รูปแบบการจัดการศึกษาของไทยแต่เดิมนั้น เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง เริ่มจากการก่อสร้างสถานที่เรียน ประชาชนทุกคนก็ได้มีส่วนร่วมทั้งกำลังกาย กำลังทรัพย์ เพื่อให้ได้มาซึ่งสถานที่ให้บุตรหลานได้ใช้เป็นที่ยี่เรียนหนังสือ และใช้เป็นที่ยี่รวมจิตใจของทุกคนในชุมชน ซึ่งสถานศึกษาดังกล่าวก็คือวัดนั่นเอง ในส่วนของการกำหนดเป้าหมายแนวทางในการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนเนื้อหาสาระที่จะให้ผู้เรียนได้ศึกษา ชุมชนก็มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทั้งสิ้น การจัดการศึกษาจึงสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในสมัยเริ่มแรกนั้น เป็นการจัดการศึกษาที่มาจากชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง จนกระทั่งปี พ.ศ. 2464 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา บทบาทในการจัดการศึกษา ถูกกำหนดออกมาจากส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ จึงส่งผลให้ท้องถิ่น และชุมชน ไม่มีโอกาสในการจัดการศึกษาอย่างเต็มรูปแบบ เหมือนที่ผ่านมานในอดีต เพราะรัฐ

เป็นผู้กำหนดหลักสูตรที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนออกมาจากส่วนกลางทั้งหมด รูปแบบการจัดการศึกษาจึงค่อยๆ ห่างจากชุมชนออกไปเรื่อยๆ ทำให้บทบาทของท้องถิ่น และชุมชน ถูกจำกัดให้เหลือเพียงการให้การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์เพื่อก่อสร้างอาคารสถานที่ และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เท่านั้น จึงเป็นเหตุให้การจัดการศึกษาไม่ได้เป็นการจัดเพื่อมุ่งตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง อันเป็นต้นเหตุของปัญหาในเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ท้องถิ่นและชุมชนตามมาอีกหลายประการ

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมารัฐมีความเชื่อพื้นฐานว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ และเชื่อว่าการศึกษาที่เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศสามารถสร้างสรรค์ความก้าวหน้าให้แก่สังคมได้ รัฐจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาทั้งแง่ของหลักการ ความมุ่งหมาย แนวนโยบายและแนวการจัดการศึกษาโดยการบริหารและการจัดการศึกษา ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นหมวดสำคัญหมวดหนึ่ง ที่ต้องมีการปฏิรูปไปพร้อมๆ กันกับการปฏิรูปด้านอื่น โดยได้วางระบบโครงสร้างการบริหารที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ เชื่อมโยงและส่งเสริมการปฏิรูปด้านอื่นทุกด้าน ทั้งในส่วนที่รัฐจัดการศึกษาเอง และในส่วนที่ให้องค์กรประชาชนและทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดจนกำกับ สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งของรัฐ เอกชน ท้องถิ่น ชุมชนและบุคคลที่จัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 51)

จากการจัดการศึกษาของไทยที่ผ่านมา ยังปรับตัวไม่ทันกับเหตุการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยการบริหารและการจัดการศึกษา ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นหมวดสำคัญหมวดหนึ่ง ที่ต้องมีการปฏิรูปไปพร้อมๆ กันกับการปฏิรูปด้านอื่น โดยได้วางระบบโครงสร้างการบริหารที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ เชื่อมโยงและส่งเสริมการปฏิรูปด้านอื่นทุกด้าน ทั้งในส่วนที่รัฐจัดการศึกษาเอง และในส่วนที่ให้องค์กรประชาชนและทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดจนกำกับ สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งของรัฐ เอกชน ท้องถิ่น ชุมชนและบุคคลที่จัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 51)

การจัดการศึกษาโดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยแบ่งการจัดการศึกษาออกเป็น 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดในสถานศึกษา ประกอบด้วยการศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปี ได้แก่ การศึกษาช่วงชั้นที่ 1 ถึง ช่วงชั้นที่ 4 โดยรัฐได้กำหนดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี คือ ช่วงชั้นที่ 1 ถึง ช่วงชั้นที่ 3 เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และ

บูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละช่วงชั้นการศึกษาและการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 4)

ในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 14) สามารถจัดการศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม ตลอดจนสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นจุดเริ่มต้นในการกำหนดสาระสำคัญของการจัดการศึกษาไว้ ดังนี้

มาตรา 8 (2) กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ 1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครอง ในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน 3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา 4) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง 5) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2555) ได้กำหนดถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนจากทุกส่วนในสังคมทั้งในการร่วมคิดร่วมวางแผนและร่วมพัฒนา ตามบทบาทและความรับผิดชอบของแต่ละภาคีรวมทั้งเป็นเครือข่ายร่วมผลักดันการขับเคลื่อน กระบวนการพัฒนาและร่วมติดตามผลอย่างต่อเนื่อง โดยกระจายอำนาจทางการศึกษา ให้ชุมชนสามารถกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรีสอดคล้องกับแนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545-2559 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2549, หน้า 2-13) ซึ่งมีนโยบาย 12 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

3. ด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา
4. ด้านระบบบริหารและการจัดการศึกษา
5. ด้านครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
6. ด้านหลักสูตร
7. ด้านกระบวนการเรียนรู้
8. ด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
9. ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
10. ด้านการส่งเสริมกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็กเยาวชน
11. ด้านการส่งเสริมอาชีพ
12. ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

เทศบาลในจังหวัดสระบุรี เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเทศบาลที่จัดการศึกษา จำนวน 19 โรงเรียน ให้จัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จากการสัมภาษณ์ นายกเทศมนตรีเทศบาลจังหวัดสระบุรี ทั้ง 4 เทศบาล คือ เทศบาลเมืองสระบุรี เทศบาลเมืองพระพุทธบาท เทศบาลตำบลหนองแค และเทศบาลเมืองแก่งคอย (31 มีนาคม 2550) พบว่า คณะผู้บริหารเชื่อว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม เพราะเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ถ้าคนในสังคมมีคุณภาพดีมีความสามารถพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง เทคโนโลยีได้ง่ายยิ่งขึ้นและมีปัญหาต่าง ๆ ย่อมน้อยลงตามลำดับ คณะผู้บริหารเทศบาลในจังหวัดสระบุรีมีความมุ่งหวังที่จะเห็นประชาชนในเขตเทศบาลมีการศึกษาดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี รู้จักช่วยงานตนเองและผู้มีความรับผิดชอบ สามารถประกอบอาชีพ พละนามัยสมบูรณ์ยึดมั่นในคุณธรรม วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของสังคม ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรี ในการปฏิบัติหน้าที่ ยังขาดความสมบูรณ์เนื่องจากบางคนขาดความพร้อมในด้านเวลา ความรู้ ความคิดเฉพาะตัว ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาได้ทุกกิจกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการจัดการศึกษา อยู่ในระดับน้อยในภาพรวมของแต่ละงาน ยกเว้นงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของประยุทธ์ ตรีชัย (2544, หน้า90-92) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในด้านเป้าหมาย ด้านบทบาท ด้านการตัดสินใจ และการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการจัดอบรม วิชาการเป็นวิทยากรให้ความรู้ ทางวิชาการและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการมีส่วนร่วมระดับน้อยมาก และการค้นพบของ พุทธา โพธิ์มะฮาด (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาดมบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับน้อย

ทั้ง 4 ด้าน โดยมีปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไปต่ำสุด รองลงมาได้แก่ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานวิชาการ

จากนโยบายในอดีตถึงปัจจุบันแสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องดำเนินการ ให้การศึกษาได้รับการพัฒนามากยิ่งขึ้น จากผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังไม่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร อาจมีสาเหตุจากนโยบายหรือระเบียบและแนวทางการศึกษายังไม่ชัดเจน ประชาชนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ประชาชนไม่มีเวลาให้เพราะมีหน้าที่อื่นที่ต้องปฏิบัติมาก ประชาชนอาจมีข้อจำกัดเรื่องความรู้และประสบการณ์ทางการศึกษายังมองตัวเองว่ามีความรู้ไม่เข้าใจบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดสระบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางวิธีการ การมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเพื่อให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดสระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามบทบาท ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดสระบุรี จำแนกตาม สถานภาพการเป็นตัวแทน อายุ เพศ วุฒิการศึกษา ความสนใจพิเศษ และขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการศึกษาร่วมกันระหว่างโรงเรียนในสังกัด และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีประสิทธิภาพ และเป็นข้อมูลให้กับโรงเรียนในสังกัด และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปพิจารณาเพื่อประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาได้ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และ ตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาคอมพิวเตอร์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดสระบุรี ใน 6 งาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2549, หน้า 29)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดสระบุรี จำนวน 285 คน จาก 19 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ในครั้งนี้ ใช้การหาขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) จากนั้นนำมาสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นในการแบ่ง ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 196 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระได้แก่

3.1.1 สถานภาพของในการเป็นตัวแทน

- 1) ผู้แทนผู้ปกครอง
- 2) ผู้แทนองค์กรชุมชน
- 3) ผู้แทนองค์กรปกครองท้องถิ่น
- 4) ผู้แทนศิษย์เก่า
- 5) ผู้แทนพระภิกษุและหรือองค์กรศาสนาอื่น ๆ
- 6) ผู้แทนครู
- 7) ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ
- 8) ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.2 เพศ

- 1) หญิง
- 2) ชาย

3.1.3 อายุ

- 1) ต่ำกว่า 30 ปี
- 2) 31 - 40 ปี
- 3) 41 - 50 ปี
- 4) 51 ปีขึ้นไป

3.1.4 วุฒิการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี

- 2) ปริญญาตรี
- 3) สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.5 ความสนใจพิเศษ

- 1) การศึกษา
- 2) การเมือง
- 3) ประชาชนชาวบ้าน
- 4) การลงทุน
- 5) ปัญหาเด็กวัยรุ่น
- 6) อื่น ๆ

3.1.6 ขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่

- 1) ขนาดกลาง
- 2) ขนาดใหญ่
- 3) ขนาดใหญ่พิเศษ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาดมทบบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดสระบุรี ใน 6 งาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2549 , หน้า 29)

- 3.2.1 งานวิชาการ
- 3.2.2 งานกิจการนักเรียน
- 3.2.3 งานธุรการ การเงิน และการพัสดุ
- 3.2.4 งานบุคลากร
- 3.2.5 งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- 3.2.6 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพ หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่เป็นจริงในปัจจุบันในการดำเนินการ
2. ปัญหา หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการดำเนินงานที่ทำให้ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
3. การมีส่วนร่วมจัดการศึกษา หมายถึง การที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่โรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดสระบุรีเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง สนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ด้วยความตระหนักในประโยชน์ และคุณค่าของการศึกษาในการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยเข้ามาเกี่ยวข้อง สนับสนุนตามความพร้อม และความสามารถของตนเอง ประกอบด้วย 6 งานดังนี้

3.1 งานวิชาการ หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและการสอน กระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมการสอน การจัดห้องเรียน ห้องสนับสนุนการสอน การอบรม วิชาการ การจัดทำระบบประกันคุณภาพ รวมถึงการวัดและประเมินผล และให้ความรู้แก่ชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 งานกิจการนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการควบคุม ดูแลนักเรียน ได้มีโอกาสพัฒนา สุขภาพอนามัย บริการอาหารกลางวัน การแนะแนว บริการห้องสมุด การช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน การส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ส่งเสริมความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างเสมอภาคและยุติธรรม ช่วยให้นักเรียนเป็นพลเมืองดีของชาติ

3.3 งานธุรการ การเงินและพัสดุ หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการควบคุมงานต่างๆ ของโรงเรียนในด้านการจัดเอกสาร ระบบการเงิน การจัดซื้อจัดจ้าง จัดหา การจัดทำบัญชีวัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการและเป็นปัจจุบัน

3.4 งานบุคลากร หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนและโครงการบุคลากร ในการวางแผนอัตรากำลัง การสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง จัดระเบียบประวัติ การกำหนดเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน การพัฒนา การสร้างขวัญ กำลังใจให้บุคลากรให้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ

3.5 งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการงานที่ดูแล บริเวณอาคารสถานที่ อาคารประกอบ ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง การสร้างความปลอดภัยให้เกิดประโยชน์ในโรงเรียน

3.6 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับ วิธีการ และกระบวนการสร้างความเข้าใจ ความช่วยเหลือ ความรู้สึกที่ดี สร้างความสัมพันธ์ชุมชนกับหน่วยงานอื่นในการพัฒนาการศึกษาตามความต้องการของชุมชน

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546

5. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง การจำแนกสถานศึกษาตามจำนวนนักเรียน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 3 ขนาด (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2549, หน้า 2)

5.1 สถานศึกษาขนาดกลาง หมายถึง มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน

5.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง มีจำนวนนักเรียน 301-500 คน

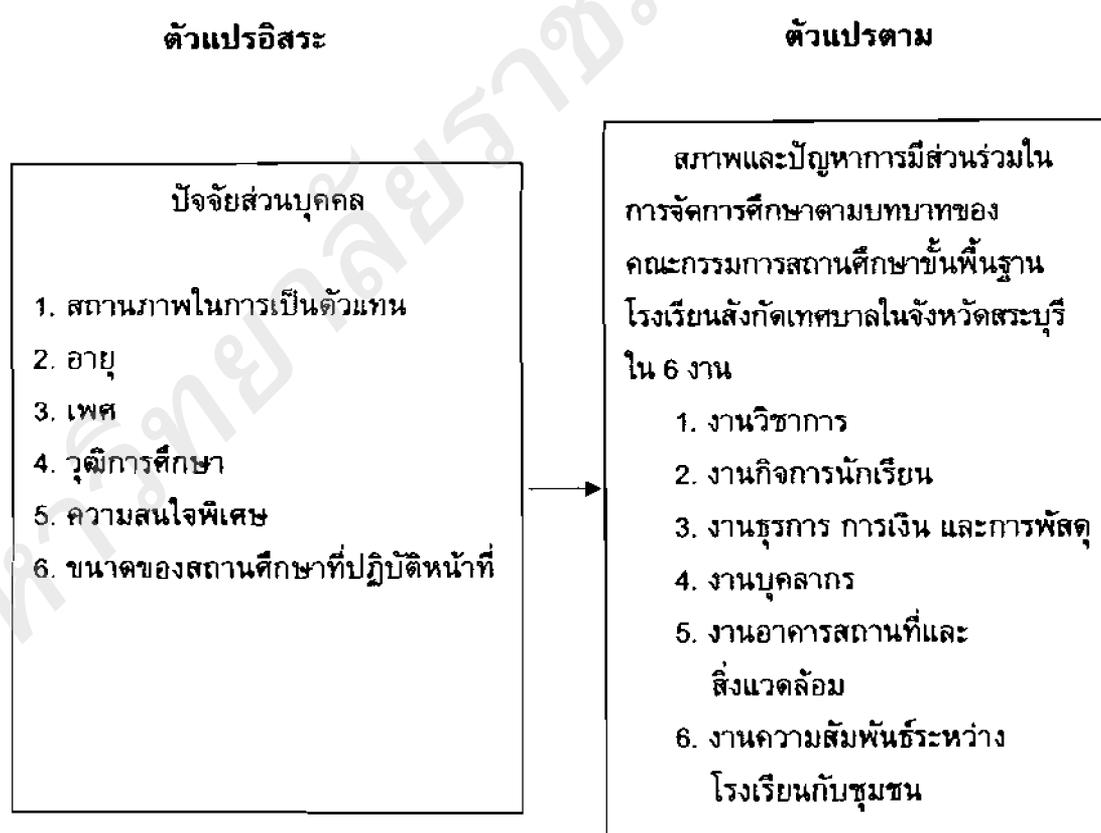
5.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง มีจำนวนนักเรียน 501 คนขึ้นไป

6. เทศบาลในจังหวัดสระบุรี หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสระบุรี ได้ยกฐานะจากสุขาภิบาลตามพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมื่อ พ.ศ. 2478 มี 4 เทศบาลที่ จัดการศึกษาระดับปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ 1) เทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมือง

สระบุรี 2) เทศบาลเมืองพระพุทธบาท อำเภอพระพุทธบาท3) เทศบาลตำบลหนองแค อำเภอหนองแค และ 4) เทศบาลตำบลแก่งคอย อำเภอแก่งคอย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้า แนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัย เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดสระบุรี มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม สถานภาพในการเป็นตัวแทน อายุ เพศ วุฒิการศึกษา ความสนใจพิเศษ และ ขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่